

Utbildningsdepartementet

Tillväxtverket	
Regelrådet	
Ank	2015-12-29
Dnr	ER 2016-00005

Promemorian Vissa timplanefrågor

En promemoria med förslag på en utökning av undervisningstiden i matematik med 105 timmar i grundskolan, specialskolan, sameskolan och grundsärskolan utom träningsskolan har utarbetats inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Remissinstanserna bereds nu tillfälle att yttra sig över promemorian. Synpunkter på promemorian kan även lämnas vid remissmöte enligt bifogad inbjudan.

Remissinstanser:

1. Riksdagens ombudsmän
2. Myndigheten för delaktighet
3. Ekonomistyrningsverket
4. Statskontoret
5. Statens skolverk
6. Statens skolinspektion
7. Specialpedagogiska skolmyndigheten
8. Skolväsendets överklagandenämnd
9. Sameskolstyrelsen
10. Barn- och elevombudet
11. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
12. Malmö högskola
13. Umeå universitet
14. Arbetsmiljöverket
15. Sametinget
16. Diskrimineringsombudsmannen
17. Regelrådet (N 2008:05)
18. Ale kommun
19. Borås kommun
20. Göteborgs kommun
21. Hallstahammars kommun
22. Hjo kommun
23. Hällefors kommun

fortlänning
besörd AK 2/2

24. Jokkmokks kommun
25. Karlshamns kommun
26. Kramfors kommun
27. Lessebo kommun
28. Malmö kommun
29. Mjölby kommun
30. Munkedals kommun
31. Norsjö kommun
32. Nybro kommun
33. Nykvarns kommun
34. Ovanåkers kommun
35. Sollentuna kommun
36. Sorsele kommun
37. Stockholms kommun
38. Strängnäs kommun
39. Sunne kommun
40. Sävsjö kommun
41. Tierps kommun
42. Torsby kommun
43. Varbergs kommun
44. Vellinge kommun
45. Åstorps kommun
46. Älvdalens kommun
47. Östersunds kommun
48. Friskolornas riksförbund
49. Föräldraalliansen Sverige
50. Idéburna skolors riksförbund
51. Hörselskadades riksförbund
52. Landsorganisationen i Sverige
53. Tjänstemännens centralorganisation
54. Lärarförbundet
55. Lärarnas Riksförbund
56. Riksförbundet Hem och Skola
57. Svenska kommunalarbetsförbundet
58. Svenskt Näringsliv
59. Sveriges Akademikers Centralorganisation
60. Sveriges Elevkårer
61. Sveriges elevråd SVEA
62. Sveriges Kommuner och Landsting
63. Sveriges Skolledarförbund
64. Sveriges vägledarförbund
65. Synskadades riksförbund
66. Handikappförbunden
67. Lika unika

Remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet **senast måndagen den 1 februari 2016**. Svaren bör lämnas både på papper till Utbildningsdepartementet, 103 33 Stockholm och per e-post i ett format som man kan kopiera textavsnitt från, t.ex. i Wordformat eller teckenläsbar PDF, till u.remissvar@regeringskansliet.se.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria *Svara på remiss – hur och varför* (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Eva Lenberg
Rättschef

REGERINGSKANSLIET

Remiss

2015-12-23

U2015/06066/S

1/2

Utbildningsdepartementet

Mottagare enligt bifogad remisslista

Inbjudan till remissmöte avseende promemorian Vissa timplanefrågor

Samtliga remissinstanser som bereds tillfälle att yttra sig över promemorian Vissa timplanefrågor inbjuds härmed att delta i remissmöte avseende promemorian för att lämna synpunkter och ställa frågor.

Datum och tid: **fredag den 22 januari 2016 kl. 10.00–12.00**

Kaffe serveras från kl. 09.45.

Plats: Konferenscenter, Rosenbad 4, Stockholm

Vänligen lämna besked om deltagande **senast den 20 januari 2016** till lena.garpenlov@regeringskansliet.se.

Eva Lenberg
Rättschef

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2015-12-23

U2015/06066/S

Utbildningsdepartementet

Vissa timplanefrågor

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
1 Författningsförslag.....	4
1.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).....	4
1.2 Förslag till förordning om ändring i skolförordningen (2011:185).....	8
2 Utökad undervisningstid i matematik	15
2.1 Skälen för förslaget	15
3 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	19
3.1 Skälen för förslaget	19
4 Konsekvenser.....	20
4.1 Konsekvenser i enlighet med finansieringsprincipen	20
4.2 Ekonomiska konsekvenser för staten.....	20
4.3 Ekonomiska konsekvenser för enskilda huvudmän	21
4.4 Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen.....	21
4.5 Konsekvenser för jämställdhet mellan kvinnor och män	21
4.6 Konsekvenser för barn och elever.....	22
4.7 Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.....	22
5 Författningskommentar	23
5.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) med ikraftträdande den 1 juli 2016.....	23
Referenser	24

Sammanfattning

I denna promemoria föreslås att undervisningstiden i matematik utökas med ytterligare 105 timmar i de obligatoriska skolformerna inom skolväsendet. Detta motsvarar en timme per vecka i tre årskurser i grundskolan, specialskolan och sameskolan. Det föreslås också att undervisningstiden i matematik utökas med 105 timmar för elever som läser ämnen i grundsärskolan.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2016.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 5 §, 11 kap. 7 §, 12 kap. 5 §, 13 kap. 5 § och bilaga 1 till skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2015:246

Föreslagen lydelse

10 kap.

5 §¹

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 785 timmar.

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar.

För en nyanländ elev och för en elev som avses i 3 kap. 12 c § andra stycket 2 ska den totala undervisningstiden efter ett beslut om placering i årskurs enligt 3 kap. 12 e § motsvara minst den tid som återstår för övriga elever i den årskursen under den kvarvarande skoltiden.

Bestämmelser om fördelning av undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1.

11 kap.

7 §²

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundsärskolan ska vara minst 6 785 timmar. För en elev i inriktningen träningskolan ska den totala undervisningstiden dock vara minst 6 665 timmar.

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundsärskolan ska vara minst 6 890 timmar. För en elev i inriktningen träningskolan ska den totala undervisningstiden dock vara minst 6 665 timmar.

För en nyanländ elev och för en elev som avses i 3 kap. 12 c § andra stycket 2 ska den totala undervisningstiden efter ett beslut om placering i årskurs enligt 3 kap. 12 e § motsvara minst den tid som återstår för övriga elever i den årskursen under den kvarvarande skoltiden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan).

¹ Senaste lydelse 2015:246.

² Senaste lydelse 2015:246.

12 kap.

5 §³

Den totala undervisningstiden för varje elev i specialskolan ska vara minst 7 965 timmar.

Den totala undervisningstiden för varje elev i specialskolan ska vara minst 8 070 timmar.

För en nyanländ elev och för en elev som avses i 3 kap. 12 c § tredje stycket ska den totala undervisningstiden efter ett beslut om placering i årskurs enligt 3 kap. 12 e § motsvara minst den tid som återstår för övriga elever i den årskursen under den kvarvarande skoltiden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan).

13 kap.

5 §⁴

Den totala undervisningstiden för varje elev i sameskolan ska vara minst 4 320 timmar.

Den totala undervisningstiden för varje elev i sameskolan ska vara minst 4 425 timmar.

För en nyanländ elev och för en elev som avses i 3 kap. 12 c § andra stycket 2 ska den totala undervisningstiden efter ett beslut om placering i årskurs enligt 3 kap. 12 e § motsvara minst den tid som återstår för övriga elever i den årskursen under den kvarvarande skoltiden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan).

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

³ Senaste lydelse 2015:246.

⁴ Senaste lydelse 2015:246.

*Nuvarande lydelse**Bilaga 1⁵***Timplan för grundskolan**

Undervisningstid i timmar för ämnen och ämnesgrupper totalt

Ämnen

Bild	230
Hem- och konsumentkunskap	118
Idrott och hälsa	500
Musik	230
Slöjd	330
Svenska eller svenska som andraspråk	1 490
Engelska	480
Matematik	1 020
Geografi	885
Historia	
Religionskunskap	
Samhällskunskap	
Biologi	800
Fysik	
Kemi	
Teknik	
Språkval	320
Elevens val	382
Totalt antal timmar	6 785
Därav skolans val	600

Vid skolans val får antalet timmar i timplanen för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik får dock inte minskas.

⁵ Senaste lydelse 2013:248.

*Föreslagen lydelse**Bilaga 1⁶***Timplan för grundskolan**

Undervisningstid i timmar för ämnen och ämnesgrupper totalt

Ämnen

Bild	230
Hem- och konsumentkunskap	118
Idrott och hälsa	500
Musik	230
Slöjd	330
Svenska eller svenska som andraspråk	1 490
Engelska	480
Matematik	1 125
Geografi	885
Historia	
Religionskunskap	
Samhällskunskap	
Biologi	800
Fysik	
Kemi	
Teknik	
Språkval	320
Elevens val	382
Totalt antal timmar	6 890
Därav skolans val	600

Vid skolans val får antalet timmar i timplanen för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik får dock inte minskas.

⁶ Senaste lydelse 2013:248.

1.2 Förslag till förordning om ändring i skolförordningen (2011:185)

Härigenom föreskrivs att bilaga 1–3 till skolförordningen (2011:185) ska ha följande lydelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2016.

*Nuvarande lydelse**Bilaga 1⁷***Timplaner för grundskolan**

Timplan för elever som läser ämnen

Undervisningstid i timmar för ämnen och ämnesgrupper samt totalt

Ämnen

Bild	225
Hem- och konsumentkunskap	525
Idrott och hälsa	750
Musik	395
Slöjd	730

Svenska eller svenska som andraspråk	1 300
Engelska	180
Matematik	1 005

Naturorienterande ämnen och teknik	785
------------------------------------	-----

Samhällsorienterande ämnen	695
----------------------------	-----

Elevers val	195
--------------------	------------

Totalt <i>garanterat</i> antal timmar	6 785
--	--------------

Därav skolans val	600
-------------------	-----

Timplan för elever som läser ämnesområden (träningsskolan)

Undervisningstid i timmar för ämnesområden och totalt

Ämnesområden

Estetisk verksamhet	995
Kommunikation	995
Motorik	995

⁷ Senaste lydelse 2013:249.

Vardagsaktiviteter	995
Verklighetsuppfattning	995
Elevens val	190
Fördelningsbar undervisningstid	1 500
Totalt <i>garanterat</i> antal timmar	6 665

*Föreslagen lydelse**Bilaga 1***Timplaner för grundsärskolan**

Timplan för elever som läser ämnen

Undervisningstid i timmar för ämnen och ämnesgrupper samt totalt

Ämnen

Bild	225
Hem- och konsumentkunskap	525
Idrott och hälsa	750
Musik	395
Slöjd	730
Svenska eller svenska som andraspråk	1 300
Engelska	180
Matematik	1 110
Naturorienterande ämnen och teknik	785
Samhällsorienterande ämnen	695
Elevens val	195
Totalt antal timmar	6 890
Därav skolans val	600

Timplan för elever som läser ämnesområden (träningsskolan)

Undervisningstid i timmar för ämnesområden och totalt

Ämnesområden

Estetisk verksamhet	995
Kommunikation	995
Motorik	995
Vardagsaktiviteter	995
Verklighetsuppfattning	995
Elevens val	190
Fördelningsbar undervisningstid	1 500
Totalt antal timmar	6 665

Nuvarande lydelse

Bilaga 2⁸

Timplan för specialskolan

Undervisningstid i timmar för ämnen och ämnesgrupper samt totalt

Ämnen	
Bild	250
Hem- och konsumentkunskap	130
Idrott och hälsa	540
Rörelse och drama	245
Slöjd	350
Teckenspråk	725
Svenska	1 560
Engelska	515
Matematik	1 160
Geografi	940
Historia	
Religionskunskap	
Samhällskunskap	
Biologi	850
Fysik	
Kemi	
Teknik	
Språkval	320
Elevens val	380
Totalt antal timmar	7 965
Därav skolans val	600

Vid skolans val får antalet timmar i timplanen för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska, engelska, matematik, språkval och elevens val får dock inte minskas.

⁸ Senaste lydelse 2013:249.

*Föreslagen lydelse**Bilaga 2***Timplan för specialskolan**

Undervisningstid i timmar för ämnen och ämnesgrupper samt totalt

Ämnen

Bild	250
Hem- och konsumentkunskap	130
Idrott och hälsa	540
Rörelse och drama	245
Slöjd	350
Teckenspråk	725
Svenska	1 560
Engelska	515
Matematik	1 265
Geografi	940
Historia	
Religionskunskap	
Samhällskunskap	
Biologi	850
Fysik	
Kemi	
Teknik	
Språkval	320
Elevens val	380
Totalt antal timmar	8 070
Därav skolans val	600

Vid skolans val får antalet timmar i timplanen för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska, engelska, matematik, språkval och elevens val får dock inte minskas.

Nuvarande lydelse

Bilaga 3⁹

Timplan för sameskolan

Undervisningstid i timmar för ämnen och ämnesgrupper samt totalt

Ämnen	
Bild	140
Hem- och konsumentkunskap	40
Idrott och hälsa	310
Musik	120
Slöjd	180
Svenska	910
Engelska	280
Matematik	780
Geografi	700
Historia	
Religionskunskap	
Samhällskunskap	
Biologi	
Fysik	
Kemi	
Teknik	
Samiska	800
Elevens val	60
Totalt antal timmar	4 320
Därav skolans val	210

Vid skolans val får antalet timmar i timplanen för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 15 procent. Antalet timmar för svenska, engelska, matematik, samiska och elevens val får dock inte minskas.

⁹ Senaste lydelse 2013:249.

*Föreslagen lydelse**Bilaga 3***Timplan för sameskolan**

Undervisningstid i timmar för ämnen och ämnesgrupper samt totalt

Ämnen	
Bild	140
Hem- och konsumentkunskap	40
Idrott och hälsa	310
Musik	120
Slöjd	180
Svenska	910
Engelska	280
Matematik	885
Geografi	700
Historia	
Religionskunskap	
Samhällskunskap	
Biologi	
Fysik	
Kemi	
Teknik	
Samiska	800
Elevens val	60
Totalt antal timmar	4 425
Därav skolans val	210

Vid skolans val får antalet timmar i timplanen för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 15 procent. Antalet timmar för svenska, engelska, matematik, samiska och elevens val får dock inte minskas.

2 Utökad undervisningstid i matematik

Förslag: Den minsta totala undervisningstiden utökas med 105 timmar i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Detta gäller dock inte elever i grundsärskolan i inriktningen träningsskolan. Ökningen av undervisningstiden ska i samtliga dessa skolformer användas för ämnet matematik och undervisningstiden i matematik ska därför uppgå till minst 1 125 timmar i grundskolan, 1 110 timmar i grundsärskolan, 1 265 timmar i specialskolan respektive 885 timmar i sameskolan.

2.1 Skälen för förslaget

Gällande rätt

Enligt skollagen (2010:800) ska den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan vara minst 6 785 timmar (10 kap. 5 § skollagen). Undervisningstiden i grundsärskolan ska vara 6 785 timmar för varje elev, utom i träningsskolan där den totala undervisningstiden ska vara 6 665 timmar (11 kap. 7 § skollagen). I specialskolan ska den totala undervisningstiden för varje elev vara minst 7 895 timmar och i sameskolan ska den totala undervisningstiden för varje elev vara minst 4 320 timmar (12 kap. 5 § respektive 13 kap. 5 § skollagen).

Av grundskolans timplan framgår att undervisningstiden i ämnet matematik ska vara minst 1 020 timmar (bilaga 1 till skollagen). Timplaner för grundsärskolan, specialskolan och sameskolan finns som bilagor 1–3 till skolförordningen (2011:185). Där framgår att undervisningstiden i matematik ska vara minst 1 005 timmar i grundsärskolan, minst 1 160 timmar i specialskolan och minst 780 timmar i sameskolan.

Av skolförordningen framgår att huvudmannen efter förslag av rektorn beslutar om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden i grundskolan (9 kap. 4 § skolförordningen). Motsvarande bestämmelser finns avseende grundsärskolan respektive sameskolan (10 kap. 3 § respektive 12 kap. 3 § skolförordningen). När det gäller specialskolan finns bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) för elever som läser teckenspråk (bilaga 2 till skolförordningen). Specialpedagogiska skolmyndigheten får meddela föreskrifter om fördelning av den garanterade undervisningstiden för andra elever än de som läser teckenspråk (11 kap. 2 § skolförordningen).

Matematikkunskaperna behöver förbättras

Mycket tyder på att svenska elevers matematikkunskaper försämrats under 2000-talet. Andelen elever som har uppnått målen i matematik i slutet av årskurs 9 har minskat, samtidigt som det genomsnittliga

meritvärdet, dvs. betygsgenomsnittet för grundskolans samtliga ämnen, har ökat. Enligt Statens skolverks betygstatistik för årskurs 9 läsåret 2013/14 nådde 8,1 procent av eleverna inte kunskapskravet för betyget E, och den genomsnittliga betygspoängen för ämnet var 12,3 av maximala 20 poäng. För flickorna var motsvarande siffror 7,4 procent och 12,6 i betygspoäng och för pojkarna 8,7 procent och 12,0 i betygspoäng.

Bilden av svenska elevers försämrade kunskaper i matematik bekräftas i flera internationella utvärderingar. I PISA (Programme for International Student Assessment) 2009 hade resultatet för svenska 15-åringar försämrats signifikant jämfört med mätningen som genomfördes 2003. TIMSS (Trends in Mathematics and Science Study) 2007 visar på en tydlig försämring för svenska åttondeklassare jämfört med tidigare mätningar gjorda 1995 respektive 2003. I TIMSS 2007 deltog Sverige för första gången även med årskurs fyra. Resultatet för svenska fjärdeklassare låg under snittet för deltagande EU- och OECD-länder.

Undervisningstiden i matematik bör utökas

I samband med de ovan nämnda TIMSS-undersökningarna jämförs inte bara elevernas resultat utan även de deltagande länderna med avseende på andra faktorer, t.ex. undervisningstid. Jämförelserna visar att svenska elever får relativt få undervisningstimmar i matematik i jämförelse med andra länder och att skillnaden är större i årskurs fyra än i årskurs åtta.

Det finns också internationell forskning som stöder sambandet mellan utökad undervisningstid och kunskapsresultat, bland annat Marcotte(2007), Bellei (2009), Fitzpatrick/Grissmer/Hastedt (2011), Myrup/Jensen (2013) och Lavy (2014). Dessa finner att utökad undervisningstid ger tydligt positiva effekter på elevers kunskaper i matematik såväl i lägre som högre årskurser. Lavys (2014) skattade effekterna av undervisningstid på elevernas prestation i PISA. Han fann en positiv effekt för flickor, utrikes födda och elever med svagare socioekonomisk bakgrund i årskurs 9.

Resultaten i internationella jämförande studier och betygstatistiken betraktade mot bakgrund av vad forskningen säger om sambandet mellan undervisningstid och resultat pekar på att den minsta garanterade undervisningstiden i matematik i grundskolan och motsvarande skolformer inte är tillräcklig. Att förstärka matematikundervisningen genom utökad undervisningstid kan ge positiva effekter och bidra till förbättrad måluppfyllelse i hela utbildningssystemet.

Den nuvarande regleringen i skollagen när det gäller undervisningstid är ett resultat av att undervisningstiden i matematik utökades med 120 timmar genom ändringar i skollagen och på förordningsnivå som trädde i kraft den 1 juli 2013 (prop. 2012/13:64, bet. 2012/13:UbU16, rskr.

2012/13:199). I budgetpropositionen för 2014 uttalade dock regeringen att undervisningstiden i ämnet även efter denna utökning är låg i ett internationellt perspektiv. De tidigare aviserade satsningarna borde därför enligt regeringen kompletteras med ytterligare en utökning av undervisningstiden i grundskolan och motsvarande skolformer med motsvarande en timme per vecka för årskurs 4–6 (prop. 2013/14:1 s. 64).

Mot denna bakgrund föreslås att undervisningstiden i matematik ska utökas med ytterligare 105 timmar i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Detta motsvarar en timme per vecka i tre årskurser i grundskolan, specialskolan och sameskolan.

Särskilt om grundsärskolan

För elever i grundsärskolan som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen finns en särskild inriktning som benämns träningsskola, där eleven kan läsa hela eller delar av sin utbildning som ämnesområden. Utbildningen i träningsskolan ska kunna utformas flexibelt utifrån elevens behov och förutsättningar och det är huvudmannen för utbildningen som avgör om en elev i grundsärskolan huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden. Matematik ingår inte som ett ämnesområde i träningsskolan. För elever i träningsskolan föreslås därför ingen utökning i fråga om den minsta garanterade undervisningstiden.

Fördelning av den utökade undervisningstiden mellan årskurser

Som nämnts ovan är det huvudmannen som beslutar om fördelningen av undervisningstiden mellan årskurser i grundskolan. I timplanen för grundskolan regleras undervisningstiden för hela utbildningen och några bestämmelser om undervisningstid i förhållande till årskurs finns inte.

I propositionen Utökad undervisningstid i matematik (prop. 2012/13:64) hänvisas till rapport 378 (2012) från Statens skolverk där bedömningen görs att en utökning av undervisningstiden bör fördelas med en timme i veckan i årskurserna 1–3 för att få den önskade effekten. Genom att förlägga den utökade undervisningstiden till de första skolåren frigörs, enligt Skolverkets uppfattning, tid för elevernas kunskapsutveckling i de senare åren. Den tid som i dag ofta används i de senare årskurserna för att repetera och fylla tidiga kunskapsluckor skulle då enligt Skolverket kunna användas för undervisning om det innehåll som årskurserna 7–9 är avsedda för. Elevers tidiga positiva erfarenheter av matematik kan vara avgörande för framtida attityder till och intresse för ämnet. Brister i elevers matematikkunskaper som upptäcks och åtgärdas tidigt minskar också behovet av stödinsatser i ämnet längre fram i utbildningen.

I budgetpropositionen för 2014 aviserade regeringen att den hade för avsikt att ge Skolverket i uppdrag att bl.a. föreslå en stadieindelad timplan för grundskolan (prop. 2013/14:1, utgiftsområde 16, s. 64). Statens skolverk redovisade detta regeringsuppdrag den 26 november 2014 (U2014/3489/S). Regeringen har i budgetpropositionen för 2016 aviserat att en departementspromemoria bereds inom Regeringskansliet utifrån Skolverkets redovisning (prop. 2015/16:1, utgiftsområde 16, s. 185). Något förslag avseende stadieindelning lämnas inte i nu aktuell promemoria. Ett sådant förslag kommer dock att remitteras under våren.

3 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Ändringarna i skollagen och skolförordningen som innebär en utökning av undervisningstiden i ämnet matematik i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska träda i kraft den 1 juli 2016.

3.1 Skälen för förslaget

Förslaget om utökad undervisningstid i matematik bör träda i kraft så snart som möjligt. Den 1 juli 2016 bedöms vara en rimlig tidpunkt för ikraftträdandet.

4 Konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Enligt den kommunala finansieringsprincipen ska beslut som innebär nya obligatoriska uppgifter för kommunerna åtföljas av en statlig finansiering. En ökning av den garanterade undervisningstiden i matematik från och med höstterminen 2016 innebär ett utökat åtagande för skolhuvudmännen. Kostnadsökningen kommer främst att härröra från utgifter i form av lönekostnader för lärare som undervisar i matematik. Enligt statistik från Statens skolverk uppgår elevantalet i grundskolan och motsvarande skolformer läsåret 2014/15 till cirka 950 000. Utslaget över hela skoltiden ska undervisningstiden för varje elev öka med 11 timmar per läsår. Med en årsarbetstid för lärare om 1760 timmar beräknas det sammantaget handla om knappt 700 heltidstjänster för att genomföra den ytterligare undervisningen.

Utifrån lönestatistik från Statistiska centralbyrån beräknas den genomsnittliga årliga lönekostnaden, inklusive omkostnader, för en lärare i grundskolan år 2014 uppgå till cirka 506 000 kronor. Sammantaget beräknas skolhuvudmännens utgifter för ovan nämnda lärartjänster uppgå till cirka 355 miljoner kronor per år. Dessutom kan vissa andra kostnader förknippade med läro- och timplanebundna aktiviteter förväntas öka, t.ex. vikariekostnader. Dessa övriga kostnader beräknas uppgå till cirka 20 procent av den genomsnittliga kostnaden för undervisning i grundskolan. Om man antar att dessa kostnader ökar proportionellt mot ökningen av undervisningstiden, 105 timmar av 6785, innebär det en ökad kostnad för skolhuvudmännen om 135 miljoner kronor per år. Den totala kostnadsökningen för skolhuvudmännen till följd av förslaget uppgår alltså till 490 miljoner kronor på årsbasis.

I enlighet med vad som föreslogs i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1, utg.omr. 25) föreslår regeringen 245 miljoner kronor för 2016 under utgiftsområde 25, Allmänna bidrag till kommuner, anslag 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* för detta ändamål. Fr.o.m. 2017 beräknas 490 miljoner kronor årligen. Dessa medel bedöms täcka huvudmännens kostnader till följd av det nya åtagandet.

4.2 Ekonomiska konsekvenser för staten

Specialskolans och Sameskolans andel av totala antalet elever i den obligatoriska skolan är mycket låg, 5,2 respektive 1,7 promille, varför kostnaden för förslaget också är mycket låg och bedöms kunna tas inom Specialpedagogiska skolmyndighetens och Sameskolstyrelsens ramar.

4.3 Ekonomiska konsekvenser för enskilda huvudmän

En grundprincip för skolväsendet är att regleringen i så stor utsträckning som möjligt ska vara gemensam för alla skol- och verksamhetsformer och alla huvudmän. Enligt statistik från Statens skolverk fanns läsåret 2014/15 800 fristående skolenheter med totalt närmare 134 000 elever. Av dessa skolenheter var 315 organiserade för årskurs 1–9 och 51,7 procent av totala antalet elever gick i dessa skolor. Någon statistik på huvudmannanivå finns inte att tillgå.

Lika villkor ska så långt som möjligt gälla oavsett huvudman. Det innebär bl.a. att kommunens bidrag till fristående skolhuvudmän ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan. De ytterligare åtaganden som förslaget i denna promemoria innebär för fristående huvudmän kommer därigenom kompenseras genom ökat bidrag från elevernas hemkommuner. De administrativa kostnaderna för de fristående skolorna bedöms inte öka till följd av förslaget. Små företag kan alltså inte förväntas drabbas av förslagets konsekvenser på ett sådant ingripande sätt att några undantag bör göras för dessa. Vidare är bedömningen att det inte finns skäl att anta att förslaget får konsekvensen att fler eller färre elever kommer att välja fristående skolor. Varken konkurrensen mellan kommunala och fristående skolor eller mellan olika fristående skolor bedöms därför påverkas.

4.4 Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Av 14 kap. 3 § RF framgår att en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Bestämmelsen ger uttryck för en proportionalitetsprincip när det gäller inskränkningar i den kommunala självstyrelsen. Förslaget om utökad undervisningstid i matematik innebär en utvidgad skyldighet för kommunerna och utgör därmed en inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Inskränkningen i självstyrelsen bedöms dock vara motiverad med hänsyn till ändamålet med reformen, att öka måluppfyllelsen i matematik i bl.a. grundskolan och grundsärskolan. Eftersom kommunerna fortfarande ska besluta om fördelningen av undervisningstiden mellan årskurser i grundskolan (och grundsärskolan) bedöms inskränkningen inte ha gjorts mer omfattande än vad som är nödvändigt.

4.5 Konsekvenser för jämställdhet mellan kvinnor och män

Förslaget bedöms inte få några negativa konsekvenser för jämställdhet mellan män och kvinnor, då det syftar till att stärka elevers möjligheter oavsett kön.

4.6 Konsekvenser för barn och elever

Förslaget bedöms inte få några negativa konsekvenser för barn och elever, då det syftar till att stärka samtliga elevers möjlighet till ökad måluppfyllelse i matematik.

4.7 Sveriges medlemskap i Europeiska unionen

Förslagen berör inte frågor som är reglerade i EU-rätten.

5 Författningskommentar

5.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) med ikraftträdande den 1 juli 2016

10 kap.

5 §

Ändringen innebär att den minsta totala undervisningstiden i grundskolan ökas med 105 timmar. Av timplanen i bilaga 1 framgår att ökningen av undervisningstiden används för ämnet matematik.

Övervägandena finns i avsnitt 2.

11 kap.

7 §

Ändringen innebär att den minsta totala undervisningstiden i grundsärskolan ökas med 105 timmar. Att ökningen ska användas för ämnet matematik kommer att framgå på förordningsnivå. För elever som läser ämnesområden inom inriktningen träningsskolan ska dock den minsta totala undervisningstiden alltså vara minst 6 665 timmar.

Övervägandena finns i avsnitt 2.

12 kap.

5 §

Ändringen innebär att den minsta totala undervisningstiden i specialskolan ökas med 105 timmar. Att ökningen ska användas för ämnet matematik kommer att framgå på förordningsnivå.

Övervägandena finns i avsnitt 2.

13 kap.

5 §

Ändringen innebär att den minsta totala undervisningstiden i sameskolan ökas med 105 timmar. Att ökningen ska användas för ämnet matematik kommer att framgå på förordningsnivå.

Övervägandena finns i avsnitt 2.

Referenser

Marcotte, D (2007) *Schooling and test scores: A mother-natural experiment*, Economics of Education Review, vol.26. no. 5, pp. 629-640.

Bellei, Cristián (2009) *Does lengthening the school day increase students' academic achievement? Results from a natural experiment in Chile*, Economics of Education Review, 28 (2009) p. 629-640.

Fitzpatrick, Maria, Grissmer, David & Hastedt, Sara (2011) *What a difference a day makes: Estimating daily learning gains during kindergarten and first grade using a natural experiment*, Economics of Education Review 30 (2011) 269-279.

Myrup Jensen (2013) *Does working longer make them stronger? – The Effect of Teacher Hours on 9th grade students' academic Achievement*, Educational Research, vol 55, No. 2, 180-194.

Lavy, Victor (2014) *Do Differences in School's Instruction Time Explain International Achievement Gaps? Evidence from Developed and Developing Countries*, NBER Working paper. 16227.